

1 Eksamen

Du finner eksamensoppgaven i dokumentet til venstre.

Du leverer din besvarelse her:

Skriv ditt svar her

Oppgave 1

a) Strukturledighet er ledighet som skyldes et misforhold mellom hva en arbeidssøkende kan tilby av ferdigheter og kompetanse, og hva arbeidsgiver har behov for. Friksjonsledighet er ledighet som skyldes at det gjerne tar tid for en arbeidssøkende å finne en jobb som passer hen eller at det er dyrt/tidkrevende for en arbeidsgiver å få tak i kompetansen/arbeidskraften hen søker.

b) I frontfagsmodellen vil konkurranseutsatt sektor være først ute med lønnsforhandlinger, slik at dette blir retningsgivende for resten av næringslivets lønnsforhandlinger. Den konkurranseutsatte sektoren, som gjerne har vært industrien i Norge, legger til grunn lønnsevnen til arbeidsgiver når de finner ut hvilken lønnsvekst som vil være rimelig. Dette ivaretar spesielt konkurranseevnen og rekrutteringsevnen til den konkurranseutsatte næringen.

c) Dette er fordi om en person sparer penger i form av en finansinvestering i en lukket økonomi, vil beløpet vedkommende sparer bli lånt av en annen. Dette skjer enten direkte eller gjennom et mellomledd, som en finansinstitusjon. Lån og sparing vil dermed utligne hverandre og nettofinansinvesteringer vil følgelig være lik null.

Oppgave 2

a) En modell er determinert hvis en kan fastslå verdien for alle de endogene variablene gjennom modellen. Dette krever, i henhold til telleregelen, at en har like mange uavhengige likninger som en har endogene variabler. At likningene er uavhengige vil si at hver av dem tilfører ny informasjon. Denne modellen oppfyller disse kravene og er dermed å regne som determinert.

b) Parameteren b_1 viser hvilken innvirkning en endring i Y/BNP har på investeringer. Den kan tolkes som den andelen av en inntektsøkning som går til å gjøre realinvesteringer, eller den deriverte til I med hensyn på Y . Sammenhengen mellom Y og I er positiv og dette er blant annet fordi en økning i Y gir forventninger om økt etterspørsel slik at aktører ønsker å øke sin produksjonskapasitet for å kunne imøtekomme og kapitalisere på denne etterspørselen (akseleratoreffekten). En annen grunn til denne positive sammenhengen er den finansielle akseleratoreffekten, som består i at bedrifter gjerne får økt sin inntekt når BNP øker og dermed lettere kan finansiere realinvesteringer.

d) Se ark for matematisk fremstilling.

Som vi ser blir endringen i Y positiv. Dette er fordi det er en positiv sammenheng mellom investeringer og Y : investeringer skaper etterspørsel og produksjonen retter seg deretter i denne modellen. Men i tillegg til denne direkte virkningen i kraft av det initiale positive sjokket, vil det være en rekke forsterkende effekter om vi antar at multiplikatoren er større enn 1. Dette er fordi en økning i Y også har en positiv effekt både på konsum og realinvesteringer. Så i første rekke har vi altså det initiale sjokket, dette vil så i sin tur øke konsum og investeringer gjennom henholdsvis parameterne c_1 og b_1 , som så igjen slår ut i økt Y og denne prosessen vil gjenta seg helt til de positive innvirkningene de ulike endogene variablene har på hverandre svinner hen, og økonomien har da tilpasset seg i en likevekt hvor produksjon=etterspørsel. Så

om vi antar at multiplikatoren er større enn 1, så vil altså effekten på Y være større enn det initiale positive etterspørselssjokket.

Oppgave 3

a) Om vi får en relativ økning i renta vil dette trolig ha en negativ effekt på konsumet, spesielt på grunn av to forhold. For det første vil det bli relativt dyrere å låne, og med dette også relativt mer lønnsomt å spare. Dette kaller vi for substitusjoneffekten, og den vrir atferden til konsumenten mot sparing. For det andre om vi antar at den jevne konsument er en nettolåntaker, så vil vedkommende få mindre å rutte med som følge av at lånet blir dyrere og gjerne også terminbeløpene høyere, som kalles for inntektseffekten. Kan være greit å merke at om en er nettosparer kan inntektseffekten virke motsatt vei, men i det store og hele er det gjerne en negativ sammenheng mellom rente og konsum.

b) Se matematisk fremstilling på ark.

Her blir effekten på Y positiv fordi økt offentlig forbruk skaper etterspørsel. Om vi antar at multiplikatoren er større enn 1 vil effekten på Y bli større enn den initiale endringen i G , og her er mekanismene noenlunde de samme som forklart i oppgave 2d, men her er det til forskjell introdusert noen andre mekanismer som virker dempende på de forsterkende effektene jeg forklarte tidligere:

Vi har nå et nettoskattebløp som er endogent bestemt, og vi ser at matematisk sett gir det den virkningen at multiplikatoren blir mindre. Dette er fordi vi har parameteren t som gjør at nettoskattebeløpet øker i oppgangperioder, og dermed legger en demper på økningen i disponibel inntekt. Vi kaller dette en automatisk stabilisator, og i den virkelige verden kan dette komme til uttrykk som f.eks. en progressiv inntektsskatt, arbeidsgiveravgift eller trygdeordninger som ebber ut i oppgangstider. I tillegg til dette ser vi at parameteren a gjør multiplikatoren mindre, og dette er fordi en hver endring i inntekt gir delvis utslag i etterspørselen som er vendt mot utlandet og er dermed med på å dempe ulike sjokk. I dette tilfellet, hvor Y øker, kan vi si at noe av den økte etterspørselen som følger blir nærsagt ventilt til utlandet. Vi kaller dette for importlekkasje.

c) Når G øker og vi får et positivt skift i IS, vil vi få en høyere inflasjon om renten er den samme fordi vi får et positivt produksjonsgap. Intuisjonen bak det er at dette positive produksjonsgapet gjerne medfører lavere arbeidsledighet som gir arbeidere sterkere forhandlingskraft og følgelig økte lønninger, noe som øker bedriftene sine kostnader. Siden bedriftene får økte kostnader, parallelt med at etterspørselen også gjerne øker, vil de gjerne velge å sette opp prisene.

Oppgave 4

Sentralbanken har som mål å stabilisere inflasjon, samt produksjon og sysselsetting. I tillegg har den norske sentralbanken uttalt at de tar sikte på å unngå opphopning av finansielle ubalanser. Som sentralbanksjef vil jeg derfor i utgangspunktet helle mot å øke renten, da økonomien generelt sett er overopphetet (det er ingen målkonflikt). Det kan i tillegg være lurt å øke renten for å unngå ytterligere gjeldsoppbygging. Det virker i utgangspunktet som mandatet peker entydig i en retning. Samtidig uttrykker husholdningen bekymringer knyttet til sin egne finansielle situasjon, og dette taler for at hvis jeg tar for hardt i med renta, kan tilbakeslaget for økonomien muligens bli for kraftig. Det er spesielt to ting som bekymrer meg som sentralbanksjef: (i) jeg er redd for å sende økonomien inn i en kraftig nedgangskonjunktur og at nullgrensen for renten skal binde på grunn av dette, og (ii) jeg er redd for at lån skal

bli misligholdt, noe som kan ha alvorlige konsekvenser for finansmarkedet og skape finansielle friksjoner, og dette siste forsterker den første bekymringen. I og med renten allerede er lav, kan det være at hvis jeg tar for kraftig i vil jeg ikke ha noe særlig til pengepolitisk middel å bruke når dette blir behov for, slik at det kan være lurt å gå varsomt frem. Imidlertid vil jeg være tilbøyelig til å heve renten noe, for i en skarp oppgangskonjunktur kan stabiliteten til økonomien bli offer for walters-effekten: den høye inflasjonens effekt på realrenten kan forsterke oppgangskonjunktoren, og det kan hende at dette blir etterfulgt av en enda verre nedgangskonjunktur.

Ord: 1187

Besvart.

Knytte håndtegninger til denne oppgaven?

Bruk følgende kode:

7 9 3 4 8 9 0

Fyll inn oppgavekode og emneinformasjon på alle skissearkene

Fill out question code and test information on every sheet

Oppgavekode
Question codeDato
DateEmnekode
Subject codeKandidatnummer
Candidate numberOppgavenummer
Question numberSidetall
Page number

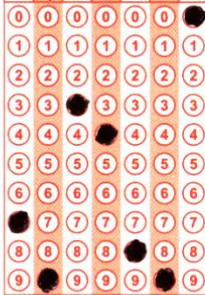
7934890

28.11.22 ECON1310

17218

2c

1 av 5

Vi starter med ^{Tegneområde Drawing area} generalligningen: $Y = C + I + G$
 Setter så ligningene for C og I
 i denne ligningen og kan deretter
 regne ut likevektsløsningen:

$$Y = (z^c + c_1(Y - T)) + (z' + b_1 Y) + G$$

$$Y = z^c + c_1 Y - c_1 T + z' + b_1 Y + G$$

$$Y - c_1 Y - b_1 Y = z^c - c_1 T + z' + G$$

$$Y(1 - c_1 - b_1) = z^c - c_1 T + z' + G$$

Deler så med $(1 - c_1 - b_1)$ på begge sider

$$\text{og får } Y = \frac{1}{(1 - c_1 - b_1)} (z^c - c_1 T + z' + G)$$

På tilvekstform har vi at

$$\Delta Y = \frac{1}{(1 - c_1 - b_1)} (\Delta z^c - c_1 \Delta T + \Delta z' + \Delta G)$$

i Fyll inn oppgavekode og emneinformasjon på alle skissearkene

Fill out question code and test information on every sheet

Oppgavekode
Question code

Dato
Date

Emnekode
Subject code

Kandidatnummer
Candidate number

Oppgavenummer
Question number

Sidetall
Page number

7	9	3	4	8	9	0
0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9

28.11.22	ECON1310	17218	2 d)	2 av 5
----------	----------	-------	------	--------

Tegneområde Drawing area

$$\Delta Y = \frac{1}{(1 - c_1 - b_1)} \quad \Delta z' > 0$$

i Fyll inn oppgavekode og emneinformasjon på alle skissearkene

Fill out question code and test information on every sheet

Oppgavekode
Question code

Dato
Date

Emnekode
Subject code

Kandidatnummer
Candidate number

Oppgavenummer
Question number

Sidetall
Page number

7	9	3	4	8	9	0
0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9

28.11.24	ECON1310	17218	36)	3 av 5
----------	----------	-------	-----	--------

 Tegneområde Drawing area

$$\Delta y = \frac{1}{1 - c_1(1-t) - b_1 + a} \quad \Delta G > 0$$

i Fyll inn oppgavekode og emneinformasjon på alle skissearkene

Fill out question code and test information on every sheet

Oppgavekode
Question code

Dato
Date

Emnekode
Subject code

Kandidatnummer
Candidate number

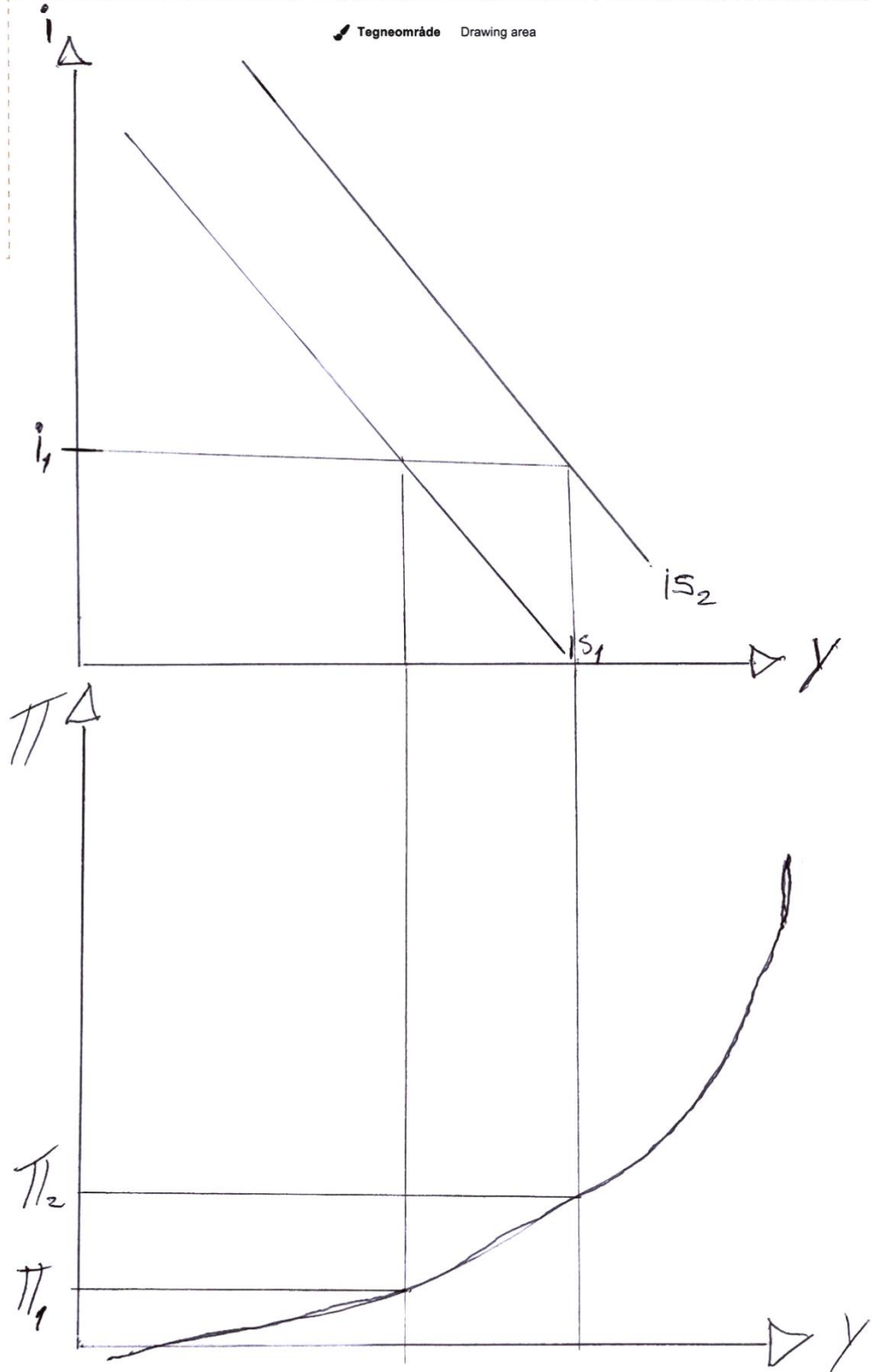
Oppgavenummer
Question number

Sidetal
Page number

7	9	3	4	8	9	0
0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9

28.11.22	ECON1310	17218	3c)	4 av 5
----------	----------	-------	-----	--------

Tegneområde Drawing area

Fyll inn oppgavekode og emneinformasjon på alle skissearkene

Fill out question code and test information on every sheet

Opgavekode
Question code

Dato
Date

Emnekode
Subject code

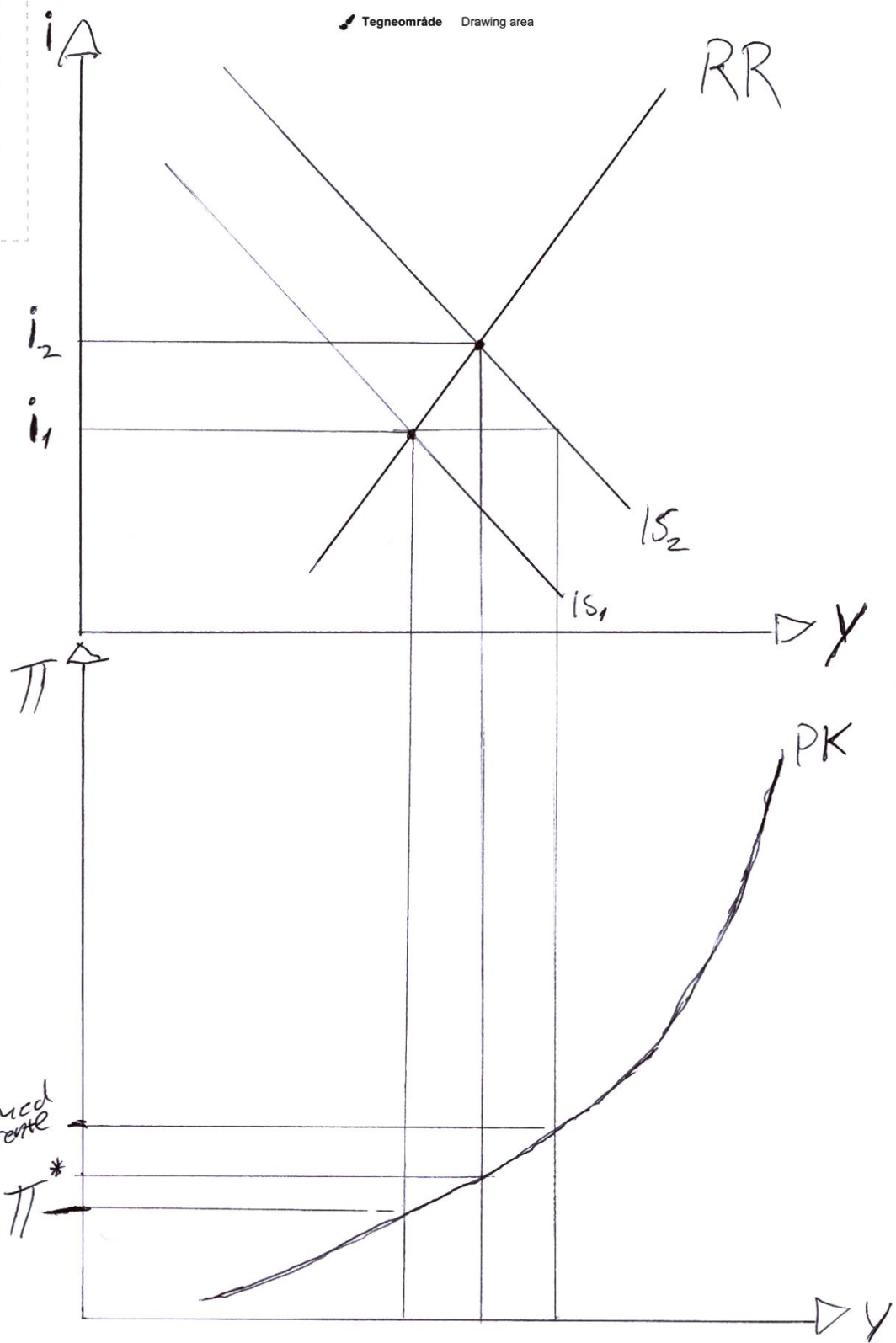
Kandidatnummer
Candidate number

Opgavenummer
Question number

Sidetall
Page number

7	9	3	4	8	9	0
0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9

28.11.22.	ECON1310	17218	3 d)	5 av 5
-----------	----------	-------	------	--------

Form Number: INSPER-02-160919-1 Provider: CADA Sistemas Informáticos www.cada.es